

28^Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Με αφορμή την ευρωπαϊκή μέρα για την προστασία προσωπικών δεδομένων, η οποία καθιερώθηκε το 2006, από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα αναφερθώ παρακάτω στα δικαιώματα των πολιτών, αλλά συνδυαστικά στην σωστή χρήση του Διαδικτύου (ημέρα ασφαλούς χρήσης Διαδικτύου για το 2025 ορίστηκε η 11^η Φεβρουαρίου), με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα δικαιώματά τους ως προς την ιδιωτικότητα και την κατάλληλη χρήση των υπηρεσιών του Διαδικτύου.

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (ΓΚΠΔ) ενισχύει τα ήδη υφιστάμενα δικαιώματα των πολιτών (υποκειμένων των δεδομένων), ενώ παράλληλα κατοχυρώνει και νέα. Επιγραμματικά τα δικαιώματα αυτά είναι τα εξής:

Δικαίωμα ενημέρωσης και διαφάνεια (άρθρα 12-14 ΓΚΠΔ): Είναι το δικαίωμα να γνωρίζετε ποιος επεξεργάζεται τα δεδομένα σας, ποια είναι αυτά και για ποιον λόγο. Οι οργανισμοί που επεξεργάζονται δεδομένα σας πρέπει να σας παρέχουν σαφείς πληροφορίες σε απλή γλώσσα.

Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 15 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε δωρεάν πρόσβαση στα προσωπικά σας δεδομένα που διαθέτει ένας οργανισμός.

Δικαίωμα διόρθωσης (άρθρο 16 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε τη διόρθωση ανακριβών προσωπικών δεδομένων και συμπλήρωσης ελλιπών στοιχείων.

Δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη») (άρθρο 17 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε τη διαγραφή προσωπικών σας δεδομένων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως όταν τα δεδομένα δεν είναι πλέον απαραίτητα, έχετε ανακαλέσει τη συγκατάθεσή σας, τα δεδομένα έχουν υποβληθεί σε παράνομη επεξεργασία, κ.ο.κ. Στο πλαίσιο αυτού του δικαιώματος έχετε τη δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να ζητήσετε να διαγραφούν προσωπικά σας δεδομένα από κατάλογο αποτελεσμάτων μηχανής αναζήτησης.

Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας (άρθρο 18 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε τον περιορισμό της επεξεργασίας των προσωπικών σας δεδομένων όταν αμφισβητείται η ακρίβειά τους, η επεξεργασία είναι παράνομη, τα δεδομένα δεν χρειάζονται πλέον στον υπεύθυνο επεξεργασίας, έχετε αντιρρήσεις ως προς την αυτοματοποιημένη επεξεργασία.

Δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων (άρθρο 20 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε τη μεταφορά των δεδομένων σας σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Δικαίωμα εναντίωσης (άρθρο 21 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να εναντιωθείτε στην επεξεργασία προσωπικών σας δεδομένων από έναν οργανισμό, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται το δημόσιο συμφέρον.

Δικαίωμα στη μη αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ (άρθρο 22 ΓΚΠΔ): Έχετε το δικαίωμα να προβάλλετε αντιρρήσεις όταν μια απόφαση που σας αφορά βασίζεται αποκλειστικά σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, και η απόφαση αυτή παράγει έννομα αποτελέσματα ή σας επηρεάζει σημαντικά.

Οι παραπάνω πληροφορίες αντιγράφηκαν από την ιστοσελίδα <https://www.dpa.gr/polites/gkpd>, η οποία προτείνεται για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Τέλος, επισημαίνεται ότι στην εν λόγω ιστοσελίδα, δύναται όποιος επιθυμεί να καταθέσει αίτηση άσκησης δικαιώματος. (<https://eservices.dpa.gr/wizard/?id=1&static=1>).

ΣΩΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Τι είναι το διαδίκτυο;

Το Διαδίκτυο αποτελεί μια σύνθετη λέξη που προέρχεται από τις λέξεις Διασύνδεση δικτύων. Το δίκτυο σχηματίζεται όταν δύο και πάνω υπολογιστές συνδέονται μεταξύ τους, ώστε να μπορούν να μεταφέρουν μηνύματα και πληροφορίες μεταξύ τους με εύκολο τρόπο και χωρίς ιδιαίτερο κόστος. Επιτυγχάνουν τη σύνδεση μέσω δορυφορικών κεραιών και γραμμών κινητής τηλεφωνίας. Στα αγγλικά, ο όρος είναι Internet και προέρχεται από τις λέξεις International Network (Διεθνές Δίκτυο Υπολογιστών).

Πλέον, εκτός των υπολογιστών μπορούν να συνδεθούν στο διαδίκτυο και κινητά τηλέφωνα και τηλεοράσεις. Σιγά σιγά, προστίθενται κι άλλες συσκευές που μπορούν να συνδεθούν μέσω Διαδικτύου.

Τι μας προσφέρει το διαδίκτυο;

Μέσω Διαδικτύου συνδυάζονται μοναδικά διαφορετικές πηγές πληροφόρησης. Δηλαδή, μπορούμε **να λαμβάνουμε πληροφορίες** μέσα από κείμενα – άρθρα, ιστοσελίδες με ειδήσεις και θέματα ποικίλης ύλης, διάφορα βίντεο και εικόνες.

Επίσης, μέσω διαδικτύου μπορούμε να μεταφέρουμε πληροφορίες αλλά και **να επικοινωνούμε** μέσω διαφόρων εφαρμογών (Instagram, Facebook, X (πρώην Tweeter) κτλ.) και ιστοσελίδων*, που ανήκουν σε κάποιο υπολογιστή ανά τον κόσμο. Πλέον, αποτελεί τον πιο συνήθη τρόπο επικοινωνίας.

Τα τελευταία χρόνια, είναι σύνηθες **να πραγματοποιούμε διάφορες αγορές** μέσω του Διαδικτύου.

Πλέον, μπορούμε **να εκπαιδευόμαστε και να εργαζόμαστε** εξ' αποστάσεως.

Τέλος, μέσω του Διαδικτύου, **ψυχαγωγούμαστε**, βλέποντας βίντεο, ταινίες, ακούγοντας μουσική, παίζοντας παιχνίδια.

*το σύνολο των ιστοσελίδων που απαρτίζουν το διαδίκτυο, συγκροτούν μία εκ των σημαντικότερων υπηρεσιών του διαδικτύου, τον Παγκόσμιο Ιστό.

Διαδίκτυο: ωφέλιμο ή επικίνδυνο;

Το Διαδίκτυο, ήδη από τις απαρχές του, έδειξε πόσο βοηθητικό μπορεί να είναι στη ζωή μας, καθώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε χρόνο και χρήματα χρησιμοποιώντας το, γεγονός σημαντικό για την σύγχρονη πραγματικότητα, όπως επίσης να διευρύνουμε τις δυνατότητες που μας προσφέρει ήδη για δραστηριότητες που συνηθίζαμε να πραγματοποιούμε και αναφέραμε παραπάνω.

Παλιότερα, η χρήση του Διαδικτύου ήταν προαιρετική, δηλαδή για όποιον την επιθυμούσε. Η έλευση της πανδημίας και κατ' επέκταση της καραντίνας, οδήγησε στην αύξηση και επέκταση της χρήσης του για διάφορες ανάγκες και υποχρεώσεις μας και υλοποίηση εργασιών μας, που καθιερώθηκαν σε μεγάλο βαθμό, μετά το πέρας της.

Γενικά, η ραγδαία ανάπτυξή του και η απώλεια επαρκούς γνώσης για σωστή και υπεύθυνη χρήση του, η αμεσότητα του, η αναρίθμητη θεματολογία του και οι δυνατότητες που εμπεριέχει, καθώς και η έλλειψη ορίων του ψηφιακού αυτού κόσμου, ελλοχεύει κινδύνους.

Πόσο μάλλον τώρα, που μεγάλο μέρος της δραστηριότητας μας μεταφέρεται στον υπολογιστή και στα κινητά τηλέφωνα, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τους κινδύνους και πως μπορούμε να προστατευτούμε από αυτούς.

Οι κίνδυνοι του διαδικτύου

Συνήθως, νομίζουμε ότι γνωρίζουμε να χρησιμοποιούμε το Διαδίκτυο, καθώς κατέχουμε τις βασικές γνώσεις χειρισμού του. Για παράδειγμα, το να μπορώ να κάνω εγγραφή και να χρησιμοποιώ μια εφαρμογή σχετική με τα social media, με κάνει να νομίζω πως ξέρω να τη χρησιμοποιώ συνολικά.

Γνωρίζω να χρησιμοποιώ το Διαδίκτυο, όμως, σημαίνει ότι μπορώ να διαχειριστώ και τις καταστάσεις που αποτελούν κίνδυνο για μένα, τα προσωπικά μου δεδομένα, τα αρχεία μου και το σύστημα του υπολογιστή ή του κινητού μου.

Ποιοι είναι αυτοί οι κίνδυνοι;

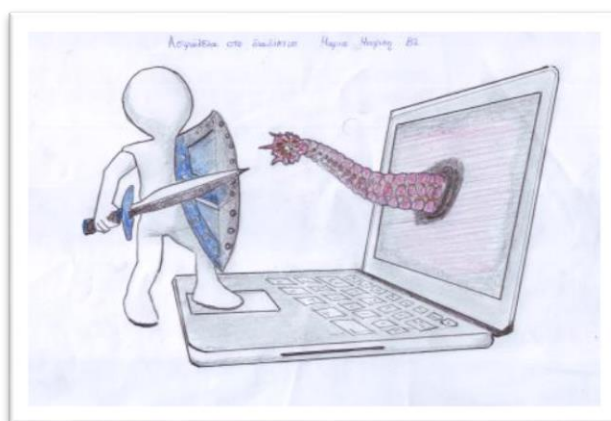
Ένας από τους κινδύνους στους οποίους είμαστε εκτεθειμένοι είναι η μεταφορά ιών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που επιτυγχάνεται όταν ανοίξουμε το μήνυμα (πατήσουμε σε κάποιο πιθανό link) και τις περισσότερες φορές μας δίνει την προσδοκία ότι θα κερδίσουμε κάτι. Ακόμα, υπάρχουν πολλές ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες, ειδήσεις και μηνύματα ανακριβή και αναληθή που δημιουργούνται με δόλο και στοχεύουν σε προσωπικό όφελος αυτών που τα ανεβάζουν ή/και τα δημοσιοποιούν.

Επίσης, υπάρχει πιθανότητα να παραβιαστούν και να δημοσιοποιηθούν προσωπικά στοιχεία, να υπάρχει απόπειρα απειλής μας, σεξουαλική παρενόχληση και εκφοβισμός ή και αποπλάνησή μας.

Επιπρόσθετα, ένας κίνδυνος είναι να έρθουμε σε επαφή με ακατάλληλο περιεχόμενο, όπως βίαιες συμπεριφορές, ρατσιστικά σχόλια, πορνογραφικό υλικό. Τέτοιες εμπειρίες μπορεί να μας φοβίσουν, να μας ανησυχήσουν και να μας βλάψουν ψυχολογικά.

Πολλές φορές κινδυνεύουμε να εθιστούμε στη χρήση κάποιων εφαρμογών (π.χ. παιχνίδια) με τεράστιες επιπτώσεις στη συμπεριφορά μας (επιθετική συμπεριφορά, απομόνωση κτλ.), στη σωματική μας κατάσταση, στις σχέσεις μας με τους άλλους (οικογένεια, φίλους κτλ.) και να υπάρχει επικοινωνία με άγνωστους, με μακροπρόθεσμες επιβλαβείς επιπτώσεις για τη ζωή μας.

Σωστή χρήση του διαδικτύου

Αυτό που χρειαζόμαστε και στην περίπτωση του Διαδικτύου, όπως γενικότερα στη ζωή μας, είναι να προσπαθούμε να το χειριζόμαστε με μέτρο. Ούτε με φόβο, ούτε με επιπολαιότητα.

Ένα πρώτο βήμα είναι να προσπαθούμε να σκεφτόμαστε πίσω από την οθόνη και να αναλογιζόμαστε τι θα κάναμε σε πραγματικές συνθήκες. Να είμαστε σε εγρήγορση, να προσπαθούμε να αντιδράσουμε άμεσα και να τις αντιμετωπίσουμε. Ακόμα, να ζητάμε βοήθεια και υποστήριξη από άτομα που γνωρίζουν, όταν κάτι μας είναι άγνωστο ή μας ανησυχεί.

«Θα έδινα τον αριθμό μου σε έναν άνθρωπο που μόλις γνώρισα στον δρόμο;»

«Θα συνέχιζα να παρακολουθώ ένα σκηνικό βίας που λαμβάνει χώρα σε εξωτερικό χώρο;»

Να μην απαντάμε σε μηνύματα που μας φαίνονται ύποπτα, ζητούν προσωπικά στοιχεία, ζητούν χρήματα ή υπόσχονται ανέλπιστα δώρα.

Όταν ερχόμαστε σε επαφή με άγνωστα άτομα και προσπαθούν να μας αποσπάσουν πληροφορίες, μας απειλούν, μας εκφοβίζουν και κάνουν κουβέντα γύρω από σεξουαλικά θέματα, μας ζητούν φωτογραφίες ή βίντεο, να παύουμε άμεσα την επικοινωνία μαζί τους, να τους αποκλείουμε ώστε να μη γινόμαστε αντιληπτοί, αφού προηγουμένως δεν απαντήσουμε σε τυχόν προσβλητικά σχόλια και αποθηκεύσουμε το μήνυμα και το επικοινωνήσουμε σε κατάλληλο φορέα ή άτομο εμπιστοσύνης μας, για να μας βοηθήσει και να μας στηρίξει.

Ένας ακόμη τρόπος για σωστή χρήση του internet είναι να περάσουμε στον υπολογιστή πρόγραμμα προστασίας από ιούς και κακόβουλα μηνύματα. Να επιλέξουμε από τις ρυθμίσεις της Google την επιλογή «απόκρυψη ακατάλληλου περιεχομένου». Να ρωτήσουμε άτομα που γνωρίζουν πως μπορούμε να προστατευθούμε από επίφοβο ή παραπλανητικό περιεχόμενο (π.χ. καθηγητής/-τρια της Πληροφορικής).

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν κάποιοι φορείς που είναι αρμόδιοι για να απευθυνθούμε, σε περίπτωση που χρειαστεί. Είναι οι εξής:

Ψυχολογική υποστήριξη – συμβουλευτική – ενημέρωση

- Help – Line 2106007686

www.help-line.gr

live chat καθημερινά 13:00 – 16:00

email: info@help-line.gr

- Γραμμή SOS για παιδιά, εφήβους και γονείς, καθημερινά, 24 ώρες, 1056
- Γραμμή Στήριξης «ΜΕ Υποστηρίζω» 80011 80015

Καταγγελία εκφοβισμού – Παράνομου περιεχομένου

- Safe-Line 2811391615

www.safeline.gr

email: reportsafeline.gr

- Διεύθυνση δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος 11188

Email: ccu@cybercrimeunit.gov.gr

- Ελληνική Αστυνομία 100, 1033